

Ukraina iseseisvumine 1991 ning Venemaa agressioon 2014–2022

Ukrainian independence in 1991 and Russia's aggression in 2014–2022

Külma sõja kaotuse ja NSV Liidu lagunemisega 1991. aastal jõudis Venemaa allakäik oma madalaimasse punkti, mida 2000. aastal Venemaa presidendiks valitud Vladimir Putin nimetas 20. sajandi suurimaks geopolitiliseks katastroofiks. Kommunistlik maailmasüsteem lagunes, kommunistlikud parteid tõrjuti võimult nii Ida-Euroopas kui mujalgi ning NSV Liidu liiduvabariikidest said iseseisvad riigid. Ukraina kuulutas end 24. augustil 1991 iseseisvaks.

21. sajandil alustas president Putin Venemaa mõjuvõimu taastamise protsessi. Teise maailmasõja ajal NSV Liidu okupatsiooni vastu sõdinud rahvaste diskrediteerimiseks on Vene propaganda rahvusvahelisel areenil aastaid rakendanud natsismisüüdistust. Aasta-aastalt on Venemaa üha enam pöördunud sõjaliste ähvarduste või agressiooni teele. Iga uue agressiooniga testitakse rahvusvahelise üldsuse ja riikide valitsuste valuläve: kui kaugele on võimalik minna, et järgneksid sellised vastusammud, mis sunniksid taanduma või uutest agressioonidest loobuma.

2014. aastal algas Vene agressioon Ukraina vastu. Täna on kaheksa aastat kestnud sõja käigus on jõuliselt kombatud rahvusvahelise üldsuse taluvuse piire. Krimmi annekteerimisele järgnenud aastatega on selgeks saanud, et majandussanktsioonid ei suuda järjest diktaatorlikumalt Venemaad valitseva Vladimir Putini plaane väärata. Kuni otsese sõjategevuse alustamiseni Ukraina mitmes piirkonnas 24. veebruaril võis pigem märgata tendentse, et Krimmi annekteerimise mitte-tunnustamispoliitika võib sumbuda analoogseks Balti riikide okupeerimise mitte-tunnustamisega lääneriikide poolt Külma sõja perioodil. Venemaa äkkrünnak loodetud tulemusi ei andnud ning Ukraina riik ja rahvas võitlevad kindlameelselt agressori vastu.

With their defeat in the Cold War and the collapse of the Soviet Union in 1991, Russia's decline reached its lowest point in what Vladimir Putin, who was elected president of Russia in 2000, called the greatest geopolitical catastrophe of the 20th century. The communist world system collapsed, communist parties were overthrown in Eastern Europe and elsewhere, and the Soviet republics became independent states. Ukraine declared independence on 24 August 1991.

In the 21st century, President Putin began to restore Russian influence. In order to discredit the peoples who fought against USSR's occupation during the Second World War, Russian propaganda has implemented accusations of Nazism on the international stage for many years. Year after year, Russia has increasingly turned to military threats or aggression. Each new aggression tests the international community's and national governments' pain thresholds: how far can Russia go before it is met by a response that would force it to retreat or abstain from further aggression?

In 2014, Russian aggression against Ukraine began. Today, after eight years of war, the limits of the international community's tolerance have been strongly tested. In the years since the annexation of Crimea, it has become clear that economic sanctions will not be able to overturn the plans of Vladimir Putin, who is increasingly ruling Russia as a dictator. Until direct military action was initiated in several regions of Ukraine on 24 February, there were noticeable tendencies towards the policy of non-recognition of the annexation of Crimea fading in a similar way to the non-recognition by the West of the occupation of the Baltic states during the Cold War. Russia's sudden attack did not produce the expected results, and the Ukrainian state and people are fighting resolutely against the aggressor.

21. sajandi algul algas Venemaa mõjuvõimu taastamise protsessi. Teise maailmasõja ajal NSV Liidu okupatsiooni vastu sõdinud rahvaste diskrediteerimiseks on Vene propaganda rahvusvahelisel areenil aastaid rakendanud natsismisüüdistust. Aasta-aastalt on Venemaa üha enam pöördunud sõjaliste ähvarduste või agressiooni teele. Iga uue agressiooniga testitakse rahvusvahelise üldsuse ja riikide valitsuste valuläve: kui kaugele on võimalik minna, et järgneksid sellised vastusammud, mis sunniksid taanduma või uutest agressioonidest loobuma.

Revolution on Granite, 2 to 17 October 1990. A group of students set up shelter-half tents on Kyiv's October Revolution Square in protest against the signing of a new union treaty between Soviet Republics, and against the conscription of young men in military service outside of Ukraine. The square is now named Independence Square (*Майдан Незалежності*).

Oranži revolutsiooni aegne meeleavaldus Iseseisvuse väljakul Kiievis 22. novembril 2004. Oranžiks revolutsiooniks nimetati 2004. a. presidendivalimistele järgnenud meelevaldsi, millega protestiti valimispettuse vastu. Esialgu võitjaks kuulutatud venemeelne Viktor Janukovišt taandus ja uutal ausatel valimistel võitis Viktor Juštšenko.

Protest during the Orange Revolution on Kyiv's Independence Square on 22 November 2004. The Orange Revolution followed the 2004 Ukrainian presidential election as a series of protests against electoral fraud. Pro-Russia candidate Viktor Yanukovich, who was initially declared winner, eventually withdrew, and Viktor Yushchenko ultimately won during a fair election.

Iseseisvuse väljak Kiievis 8. detsembril 2013. Euromaidaniks, samuti Väärikuse revolutsiooniks nimetatud meeleavaldused puhkesid 2013. a. lõpus, kui Ukraina valitsus peatas ettevalmistused Euroopa Liiduga assotsiatsioonilepingu sõlmimiseks. Meeleavaldused kasvasid üle valitsusevastaseks rahvalikumiseks. Venemeelne president Viktor Janukovišt kukutati ja ta põgenes Venemaale. Kasutades ära Ukraina sisemist nõrkust, alustas Venemaa Ukraina vastast sõda ning okupeeris Krimmi poolsaare ning osa Ida-Ukrainast.

Independence Square in Kyiv on 8 December 2013. Protests, also known as Euromaidan or the Revolution of Dignity, broke out at the end of 2013, when the Ukrainian government stopped preparations for the signing of the European Union Association Agreement. The protest eventually grew into a nationwide anti-government movement. The pro-Russia president Viktor Yanukovich was removed from office and he subsequently fled to Russia. Taking advantage of Ukraine's internal weakness, Russia started a war against Ukraine, and occupied the Crimean peninsula as well as part of Eastern Ukraine.

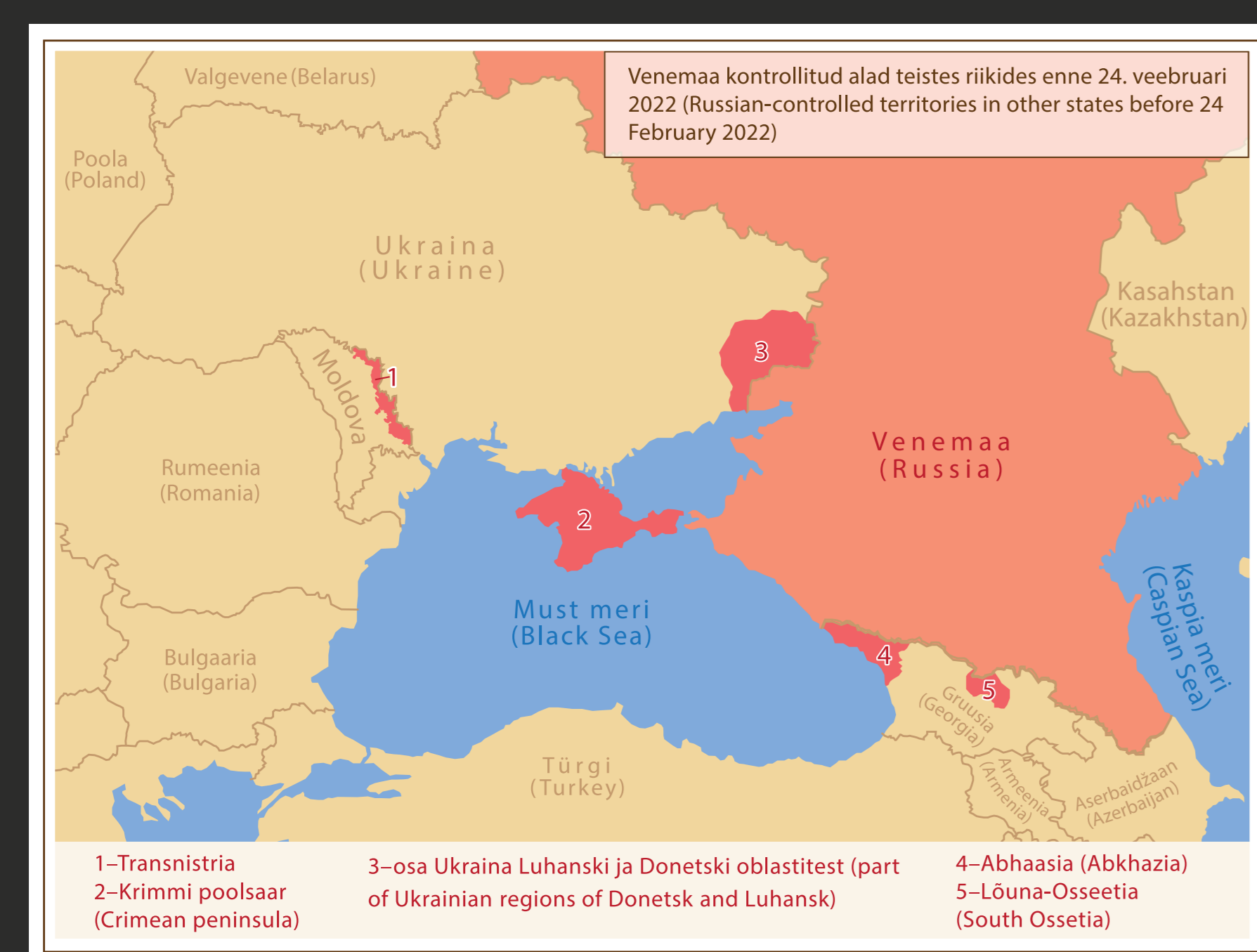
Euromaidani meeleavaldaja Instituudi tänaval Kiievi kesklinnas 20. veebruaril 2014. Tema ümber leavad snaiprite poolt tapetud meelevaldajad.

Euromaidan protester on Institute Street in central Kyiv on 20 February 2014. Around him lie other protesters that have been killed by snipers.

16. märtsil 2022. a. Vene lennukilt pommitabamuse saanud teater Mariupolis. Teatri all asunud pommi-varjendile tähelepanu juhtimiseks oli teatri ette ja taha maha kirjutatud „Lapsed“ (Дети).

Mariupol Theatre, hit by a Russian missile on 16 March 2022. In order to draw attention to a bomb shelter beneath the theatre, "Children" (Дети) was written on the ground in the front and back of the building.

Vaata veel
See more

Ukraina 20. sajandi kriisides
Ukraine in 20th century crises
Eesti Mälu Instituut, 2022
Estonian Institute of Historical Memory, 2022
Kuraator: Meelis Maripuu
Curator: Meelis Maripuu
Koostajad: Meelis Maripuu, Aivar Niglas
Compiled by: Meelis Maripuu, Aivar Niglas
Toimetaja: Toomas Hiio, Martin Andreller
Edited by: Toomas Hiio, Martin Andreller
Tõlge: Refiner Translations OÜ, Elmar Gams, Marju Meschin
Translation: Refiner Translations OÜ, Elmar Gams, Marju Meschin
Kujundaja: Anni Vakkum
Designer: Anni Vakkum
SA Eesti Mälu Instituut
Tõnismägi 8, 10119, Tallinn
info@mnesosyne.ee
http://mnesosyne.ee